

No 15.

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:
Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ - „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:
Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70
ZAGRANICĄ:
Miesięcznie „ 1 „ 10

Kalendarzyk tygodniowy:

Czw. św. Fabiana P.
Piąt. św. Agnieszki P.
Sob. św. Wincentego.
Niedz. Świętej Rodziny.
Pon. św. Tymoteusza B.
Wt. Nawr. św. Pawła
Sr. św. Polikarpa B.
Wschód słońca: godz. 8 m. 02
Zachód słońca: godz. 4 m. 21
Dług. dnia: godz. 8 m. 19

Redakcja

w Łodzi,
ul. Przejazd № 8.
Nr. telefonu 593.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Czwartek, dnia 20 stycznia 1910 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minkej
w Zgierzu, w aptece p. Patkaj; w Tomaszowie u p. Teodora Hilla.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane” na 1-szej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1½ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petlitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

Teatr Polski

Cegielniana 63.

Jutro po cenach niższych

„My artyści”

Wilhelma Feldmana.

Początek o godz. 8 m. 15 wiecz

Sala Koncertowa przy ul. Dzielnej. — Dnia 24-go stycznia 1910 roku, o godz. 9-ej wieczorem — odbędzie się

BAL KUCHMISTRZÓW

na korzyść „Gniazda” Towarzystwa Opieki nad Dziećmi.

Ze względu na cel, prosimy o poparcie.

Zarząd Stowarzyszenia Kuchmistrzów.

Bilety wcześniej nabywać można w restauracji Tuszyńskiego, ul. Ś. go Benedykta № 10, a w dniu zabawy przy wejściu.

132-3

HOTEL POLSKI, Łódź.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanownych Gości i Klientów, że z dniem dzisiejszym, po gruntownym odnowieniu lokalu, otworzyłem

Restaurację przy Hotelu Polskim.

Kuchnia prowadzoną będzie przez pierwszorzędnych kuchmistrzów. Bufet zaopatrzone w wyborowe gatunki win, koniaków i likierów zagranicznych oraz krajowe trunki; przyjmuję również wszelkie obstalunki na miejscu i na miasto, z czem polecam się Sz. Publiczności.

Z poważaniem **Wacław Świdwiński.**

tatu portsmuckiego, ustanawiającego w Mandżurii stały porządek rzeczy.

W każdym atoli wypadku, dopóki obrona tych postanowień zależy od działalności operującego w Mandżurii rosyjskiego akcyjnego Towarzystwa chińskiej kolei wschodniej, nie grozi tym aktom koncesyjnym, które za zgodą rządu chińskiego zabezpieczają prawa cudzoziemców w Chinach.

Ze swej strony rząd rosyjski, do którego należy kontrola nad działalnością T-wa chińskiej kolei żelaznej, dba o to, by działalność ta szła w kierunku ściśle lojalnym.

Z noty zatem rządu Stanów Zjednoczonych nie sposób wywnioskować, by istniało cokolwiek zagrażającego tym zasadom.

Chińska wschodnia kolej żelazna zbudowana była i jest eksploatowana przez T-wo, w którym uczestniczą kapitały prywatne. Ponieważ drogę tę zbudowano w wyjątkowych okolicznościach, Towarzystwo zapewniło sobie prawa i przywileje zarówno ze strony rządu chińskiego, jako też i rosyjskiego na cały czas trwania koncesyi, to jest na okres lat 80, przyczem T-wo może być pozbawione tych praw i przywilejów dopiero po upływie lat 36 na wypadek, gdyby rząd chiński zamierzał wykupić całe przedsiębiorstwo. Zmuszenie T-wa, by zrzekło się wspomnianych praw, z których korzystał jeszcze może przez lat 30, byłoby czynem, dla którego usprawiedliwienia niepodobna obecnie znaleźć poważnych motywów.

Wspomniane powyżej prawa i przywileje zawierają się w prawie eksploatacji lasów i kopalni, węgla, w ulgach celnych i taryfowych, w uwolnieniu Towarzystwa od wszelkich podatków chińskich i poborów na rzecz skarbu chińskiego, w bezwarunkowym prawie samorządu na gruntach, wywłaszczonych na użytek kolei.

W zachowaniu tych praw zainteresowane jest nie tylko Tow. kolei wschodnio-chińskiej, lecz i bardzo dziś już liczna ludność rosyjska, która zbiegła się do tego kraju i zdążyła się już tam osiedlić i zadomowić, zaprowadzić solidne gospodarstwa i przedsiębiorstwa.

Na całym terytorium, należącym do kolei wschodnio-chińskiej, w ciągu ostatnich lat dwunastu wytworzyło się mnóstwo osad rosyjskich. W samym Charbinie znajduje się około 40000 ro-

Znakomity środek odżywczy

KEFIR K. ŻYCKIEGO poleca 423

Apteka **W. DANIELECKIEGO**
Łódź, Piotrkowska № 130, tel. 12-93

Wyborne 25
KARMEŁKI LITEWSKIE śmietankowe z dóbr

Lipniszki
demowego wyrobu
ELEONORY KWINTO
odziennie świeże

Żadać: we wszyst. handl. kol. i cukiernicz.

Mleczarnia

dóbr „PAPROTNIĄ i WALEWICEM”
Przejazd № 52 i Piotrkowska № 141

poleca:
Mleko higieniczne dwa razy dziennie świeże.
Masło w kilku gatunkach wyborowe czyste, bez żadnych domieszek obcych tłuszczów — i inne produkty wiejskie.
Sprzedaż hurtowa i detaliczna. 181-3

Wina Chasba

Patrz str. 8. 240d

I= Lekcja Tańca

IV-go kursu (dla początkujących) odbędzie się w **poniedziałek, d. 24 b. m.**, o godz. 8-ej.

Cegielniana 56. **Witold Lipiński**
Członek Francuskiej Akademii Profesorów Tańca w Paryżu.
185-1

Projekt amerykański.

W sprawie propozycji Stanów Zjednoczonych w przedmiocie neutralizacji kolei mandżurskich „Torgowo-promyszlennaja” gazeta zabrała głos w № 1 z dnia 14-go stycznia r. b. Podajemy go w streszczeniu.

Pozostawiając na uboczu kwestję co do istoty wspomnianych propozycji, — pisze też gazeta — przynajmniej należy, że ani zwierzchniczym prawom Chin w Mandżurii, ani doktrynie otwartych drzwi nie grozi. Niema zatem żadnego powodu przedsięwzięcia środków, które byłyby niezgodne z zasadniczymi postanowieniami trak-

syjan. Charbin, położony tuż przy węźle kolei mandżurskich, jest obecnie głównym punktem składowym i rozdzielczym towarów dla całej Mandżurji północnej.

W chwili obecnej ogólny obrót handlowy na całej przestrzeni, wyłączonej pod kolej wschodnio-chińska, wyraża się w sumie 50 milionów rubli rocznie.

Z chwilą likwidacji koncesji Towarzystwa cała ta ludność rosyjska, oderwana od kraju i porzucona w stronach na pół dzikich, znalazłaby się w nader krytycznym położeniu, a jeszcze nierozwinięty dostatecznie handel rosyjski przyszedłby do zupełnego upadku.

W rezultacie rosyjanie byłiby zmuszeni zlikwidować swoje interesy w Mandżurji północnej tak, jak zdarzyło się to w Mandżurji południowej po przejściu południowej części kolei wschodnio-chińskiej, wraz z Dalnim, pod władzę Japonii. Taka zaś likwidacja byłaby równoznaczną zupełnej ruiny materialnej tych rosyjan.

Niezależnie od przytoczonych względów, kolej żelazna wschodnio-chińska służy nie tylko interesom prywatnym, ale i państwowym Rosji i jest głównym środkiem komunikacji posiadłości rosyjskich z Dalekim Wschodem, zaopatrując te kraje w towar rosyjski z całego Państwa.

Jednym z głównych motywów, branych pod uwagę przy postanowieniu budowy tej drogi, był rozwój rosyjskich stosunków handlowych z Dalekim Wschodem. Rozwój ten, po neutralizacji kolei mandżurskiej, byłby zatamowany.

Z tych więc powodów dla rządu rosyjskiego nie może być obojętnym, kto będzie zarządzał kolejami w Mandżurji. Kolej bowiem wschodnio-chińska jest ogniwem wielkiej drogi syberyjskiej, wypełniającej zadanie państwowe doniosłej wagi. Rosya poniosła przytem wielkie ofiary materialne z tytułu gwarancji kapitału budowy i pokrywania deficytów eksploatacyjnych.

„Torgowo-promyslennaja” gazeta dochodzi w rezultacie swych wywodów do wniosku, że nota rządu Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej musi być wszechstronnie rozpatrzoną bardzo troskliwie, zanim nastąpi na nią odpowiedź rządu rosyjskiego. Prawdopodobnie nie będzie ona przychylną zamysłom Unii północno-amerykańskiej.

S. J.

Z procesu Janiny Borowskiej.

Po czterech dniach zaledwie, wydaje się jakby rozprawa trwała już całe tygodnie. Wrażenie to wywołuje ciężka i duszna atmosfera, w której każdy szczegół zdaje się powiększać, każda chwila przedłużać. Wolno, wśród ciągłych zgrzytów, toczy się wóz przeznaczenia Janiny Borowskiej, a ona sama z każdym dniem staje się mniej podobną do żywego człowieka.

Samo podniecenie momentem, sama „pamięć o dziecku”, o której mówiła oskarżona, już nie wystarczają dla podtrzymania jej nienackających sił żywotnych. Borowska zamieniła się w cień człowieka. Cera jej jest żółta, jak wosk, chude ciało drży ciągle z zimna, ręce latają chorobliwie. Ma się wrażenie, że Borowska zestarzała się w ciągu tych kilku dni, odkąd zjawiała się w sali sądowej. Zachodziła obawa, że osłabienie nie pozwoli jej dalej zeznawać. Po schodach, które oddzielają jej celę od sali rozpraw, musiano ją wnieść w fotelu. Aby uczynić ją zdolną do przesłuchiwania, lekarze zastrzykują jej przed każdą rozprawą silne środki podniecające — w sali, na stole jej, obok aktu oskarżenia, stoi filiżanka czarnej kawy, którą Borowska podnieca rozstrojony i wyczerpany organizm.

Podniecona sztucznie — zbiera się jednak na istne wybuchy energii. Głos dźwięczy silnie, przechodzi całą skalę napięcia: od szeptu do głębokich dramatycznych akcentów. Wtedy w dalszym ciągu zadziwia Borowska całe audytorium swym znakomitem panowaniem nad materiałem procesowym, ciętością dyalektyki, przytomnością umysłu.

Przesłuchiwanie jej jest niesłychanie szczegółowe. Dopiero czwartego dnia rozprawy doszło do punktu kulminacyjnego, do krytycznej nocy z 4 na 5 czerwca. Cały tragiczny epizod opowiadała Borowska z tak nadzwyczajnym darem dramatycznego przedstawienia, że wyglądało ono jak improwizacja literackiego utworu. Styl obrazowy,

bogaty, pełen odcieni i subtelności, wplecenie jakiegoś urywku z „Anhellego” w chwili, gdy mówiła o swej miłości do Lewickiego, który ją w bagno wiodł po „drodze jaśniejszej brylantami światła”, wszystko to było tak niezwykle, że zapomniało się prawie, że to sąd nad obwinioną o morderstwo.

Przebieg nocy fatalnej opowiada Borowska zgodnie z początkowymi swymi zeznaniami. Przeczy morderstwu tak samo, jak na początku. Lewicki wezwał ją, aby przyszła odebrać swe listy, o które napróżno oddawna się upominała. Mieli je razem wyszukać. W ciągu rozmowy, Lewicki, który zachowaniem się swem wywołał nastrój serdeczny, jakiego już dawno między nimi nie było, zapytał, czy pójdzie do Ligi dla ochrony czci świadczyć na jego korzyść w zatargu ze Szczepańskim. Odpowiedziała odmownie. Wówczas Lewicki zawołał:

— Chciałaś kiedyś, abysmy razem umarli. Umrzijmy teraz!

Ale Borowska już nie chciała umierać. Nie wierzyła także w szczerłość tych słów. Powiedziała:

— Jeszcze jedno błazeństwo! Zostawmy to.

W tem — opowiada — lampa gaśnie. Ciemność — i huk wystrzału. Lewicki runął, własną kulą trafiony. Pierwsze słowa, jakie usłyszała, były:

— A więc nie błazeństwo!

Potem telefonowała o pomoc. Wszystkie dalsze zresztą szczegóły jej przedstawienia rzeczy są znane. Nie dodała nic nad to, co zeznała już poprzednio w śledztwie.

Teraz przewodniczący rozprawy i adwokat, zastępujący rodzinę Lewickiego, rozpoczęli szereg pytań na tle powyższego opowiadania. Na niektóre z nich Borowska nie umie odpowiedzieć. Przesłuchiwanie Borowskiej nie jest jeszcze ukończone. Odłożono je do następnego posiedzenia sądu.

Pierwszy dzień z takim mozołem prowadzonej rozprawy nie przyczynił się ostatecznie niczem do rozjaśnienia tajemniczej śmierci Lewickiego. Zdaje się to wróżyć, że się sprawa przeciągnie jeszcze długo — nie skończy się w każdym razie przed upływem dni dziesięciu.

Nowa placówka pośrednictwa w pracy.

Handel w Królestwie Polskiem, obejmując coraz to szersze kręgi, wchodząc w stosunki zaimienne z całą zachodnią Europą i zajmując ważną placówkę pośrednika między Zachodem a Wschodem, musi się z konieczności coraz bardziej specjalizować i opierać na współpracy wykwalifikowanych pracowników.

Tymczasem rynek pracy do nowych form i potrzeb życia gospodarczego jest wcale nieprzygotowany. W ostatnich latach ubiegłego stulecia, podczas największego rozkwitu przemysłu i handlu, ujawnił się absolutny brak rąk choć względnie przygotowanych. Społeczeństwo, organizacje kupieckie w kraju, chcąc sprostać tej potrzebie naszego rozwoju ekonomicznego, fundowały szkoły handlowe. Było to pozorne załatwienie sprawy. Szkoły, choćby były faktycznie handlowe, nigdy kupca nie wyrobią. W dziejach naszego szkolnictwa utworzyły one sobie piękną kartę, przez rozszerzenie zwykłego wykształcenia ogólnego, wprowadzając wykłady prawa, ekonomii, ale zastęp wychowawców luki w handlu jeszcze nie zapełnił. Wytworzyły się niezliczone szeregi pomocników buchalterów, korespondentów polskorosyjskich, bez znajomości języków, bez przygotowania fachowego, a za to ze wstydliwą pogardą do rozpoczynania kariery handlowej od praktyki w sklepie, w ekspedycji. Skutkiem obecnych warunków szkolnictwa polskiego, wychowawcy już wszelkich szkół, bez furtki do zdobywania dalszej wiedzy, pomnażają zastępy przyszłych biurokratów handlowych, zadowalając się zarobkami, niższej płacy wyrobniczej.

Tymczasem liczne placówki stoją pustkami, lub zbierają je cudzoziemcy. Niema w kraju ekspedjentów, niema komiwojażerów, „stadrajzenderów”, brak zupełnie jakichkolwiek specjalistów, choćby w pracy biurowej, jak fakturzystów i t. d. Żywszy element idzie jeszcze na drogę ubezpieczeniową, bez wszelkiego jednak przygotowania.

Przetłamanie dzisiejszej opinii, zarówno społeczeństwa jak młodzieży szkolnej, odciągnięcie

jej od utartych, przepelnionych dróg do kariery biurowej, skierowanie młodych sił do pracy istotnie w handlu, jest dziś bezwzględny obowiązkami kupiectwa polskiego.

Biura rekomendacji pracy, egzystujące w kraju, na taką regulację podaży żadnego wpływu nie mają, a i sam cel ich — rekomendacji pracownika — jest bezwzględnie niedostateczny. Stoją one na stanowisku ulokowania pracownika bez względu na posadę; tu idzie przede wszystkim o zarobek, zależny od ilości umieszczonych kandydatów.

Niema biur, któreby wyszukiwało odpowiednich, z jaką taką gwarancją, pracowników.

Uważając, że do zaspokojenia tych nagłych i ważnych potrzeb handlu najbardziej powołane jest Stowarzyszenie kupców polskich, rada tegoż Stowarzyszenia, jak o tem zawiadomiamy w odezwie, uznała za niezbędne utworzyć przy Stowarzyszeniu wydział rekomendacji wykwalifikowanych pracowników.

Dążąc do nowych celów, projektowany wydział musi się oprzeć na nowych zasadach, a mianowicie: Posiadać kierownika wykształconego i doświadczanego kupca; być w ciągłym stosunku ze szkołami zawodowymi, w celu wskazywania młodzieży i przelozonym na sposoby w służbie handlu i sposoby odpowiedniego przygotowania młodych sił; umieszczać młodzież na praktykę nie do biur, lecz w interesach handlowych, ekspedycyjnych.

Szczególna uwaga zwróconą być winna na młodzież z wyższych kursów handlowych. Młodzież kształcąca się winna być umieszczana na prowincyi, szczególnie w sklepach kooperatywnych — ażeby przygotować odpowiedni zastęp sił dla wzmagającego się coraz silniej ruchu współdzielczego.

Młodzież, kończąca kursy, winna być planowo umieszczana staraniem wydziału i za pośrednictwem instytucji handlowych na praktykę kupiecką za granicą, dla obznajomienia się z językiem. Środek ten może być bardzo łatwy do przeprowadzenia, gdy jednocześnie wydział wyjednywać będzie odpowiednie praktyki w kraju dla młodzieży ze szkół zawodowych Galicyi, Poznańskiego, Czech, Francyi i t. d.

Przy umieszczeniu kandydatów na posadę winny być zachowane warunki następujące: Wydział posiada stałą komisję kwalifikacyjną, składającą się z biegłych kupców i specjalistów (w liczbie 5 osób, z prawem kooptacji), która po odpowiednim przeegzaminowaniu kwalifikować będzie stopień przygotowania; wydział zbiera dokładne informacje o każdym kandydacie, badając o nim zdanie zwierzchników, starszych kolegów; wydział znajduje się w stałych stosunkach z istniejącymi już biurami rekomendacji, służąc im radą, wskazówkami. Każdy jednak proponowany przez biuro kandydat musi podlegać regulaminowi wydziału.

„Praw. Włesta.” ogłasza następujący Najwyższy ukaz imienny do Senatu: „Naszego radcę tajnego, senatora, pomocnika generał-gubernatora warszawskiego Podgorodnikowa, w nagrodę za wybitną pracę półwiekową gorliwą i pożyteczną działalność służbową — Najmilej awansujemy na rzeczywistego radcę tajnego, z pozostawieniem na zajmowanym stanowisku i w godności senatora”.

Podczas rozważania budżetu w Dumie państwowej, spodziewane jest wystąpienie Izwołskiego z mową o stanie rzeczy na Dalekim Wschodzie i o stosunku rządu rosyjskiego do propozycji amerykańskiej.

B. minister wojny i główny komendant armii na Dalekim Wschodzie, Kurpatkin, o którym mówiono, że ma być powołany na wysokie stanowisko, opuszcza obecnie Petersburg i powraca do swego majątku.

Przy ministeryum spraw wewnętrznych — jak donoszą gazety petersburskie — utworzono specjalne biuro, które będzie dostarczało rządowi wiadomości o opinii ludności co do polityki rządu.

Wkrótce, u ministra spraw zagranicznych, Izwołskiego, odejdzie się wielki bal polityczny, z udziałem przedstawicieli Dumy.

Jako obrońcy Petrowa-Woskresieńskiego wystąpią adwokaci: Gruzenberg z Petersburga i Mandelsztam

z Moskwy. Prawdopodobnie sprawa rozważana będzie przy drzwiach zamkniętych.

W kołach dyplomatycznych w Wiedniu krąży pogłoski o rychłej abdykacji Franciszka Józefa. Przyczyną abdykacji ma być zatarg z arcyksięciem Franciszkiem Ferdynandem, który wiele spraw państwowych zagarnął w swe ręce, częstokroć nie licząc się weale z opinią cesarza.

Zygzaki.

Gdy cała Europa stara się udogodzić komunikacje kolejowe, szczególnie między większymi miastami, — u nas lata całe przechodzą bez żadnej pod tym względem zmiany. Jako szczyt udogodnienia uważane są u nas bezpośrednio połączenia, kursujące dwa razy dziennie między Łodzią i Warszawą, przebiegające przestrzeń 126 wiorst w ciągu trzech godzin.

Ruch między Łodzią a Warszawą wzmógł się w ostatnich latach nadzwyczajnie, a wskutek tego kursująca obecnie ilość pociągów, jako też i ich rozkład zupełnie są nieodpowiednie do rzeczywistej potrzeby.

Pierwszy pociąg odchodzi z Łodzi o godzinie 12 m. 30 w nocy i przychodzi do Warszawy dopiero o 7 minut 5 rano (kuryer) albo jako osobowy o godzinie 8 m. 55 rano.

Wiele osób musi korzystać z tego połączenia, aby się dostać na pociąg do Petersburga, wychodzący z Warszawy o 8 rano.

Czy nie powinna droga Fabryczno-Łódzka wprowadzić dodatkowego pociągu, odchodzącego z Łodzi o godzinie 4 m. 15 rano, któryby w Koluśkach łączył się z kuryerem, idącym do Warszawy?

Z Warszawy do Łodzi powinno być połączenie z pociągiem kurierskim, wychodzącym z Warszawy o 11 m. 55 w nocy, a przychodzącym do Koluśzek o 1 m. 51 po północy, z takim obliczeniem, aby pociąg do Łodzi przychodził o 2 m. 50 w nocy.

Prócz tego winien się łączyć z Łodzią pociąg wychodzący z Warszawy o 5 m. 15 po południu i przychodzić do Łodzi o 9 m. 15 wieczorem, boć należałoby dać możliwość powrotu łódzianom do domu przed późną nocą, o ile sprawy swoje w ciągu godzin biurowych pozalatali.

Nie lepiej przedstawia się komunikacja z Granicą i Piotrkowem, tak uczęszczanym przez Łódzian, jako siedlisko władz gubernialnych.

Pociąg Warszawsko-Wiedeński, przybywający do Koluśzek o 12 m. 31 w południe, nie ma połączenia z Łodzią i kto załatwi sprawę w Piotrkowie od 9 m. 19 rano do 11 m. 43 w południe, zmuszony jest czekać w Piotrkowie na pociąg wychodzący o 1 m. 69 i wracać do Łodzi zamiast o 1 m. 30 dopiero o 4 m. 24.

Reasumując powyższe najkonieczniejsze zmiany, musimy uznać, że na drodze Fabryczno-Łódzkiej potrzebne jest wprowadzenie następujących pociągów:

Z Łodzi do Koluśzek odjazd o 4 m. 15 rano.
Z Koluśzek do Łodzi odjazd o 1 m. 50 w nocy, 8 m. 15 wieczorem, 12 m. 35 w południe.

Wreszcie w komunikacji z D. Ż. Iwangrodzko-Dąbrowską powinien odchodzić pociąg o 8 m. 55 rano. Tylko ten, kto nie jeździ drogą Fabryczno-Łódzką, nie ma pojęcia, jak są wszystkie pociągi przepelnione, co się dzieje na stacji Łódź, jakie przeciskanie, kłęcia i obelgi.

Dodajmy do tego niekulturalną łódzką publiczność, pociągi o jednej niemal porze przychodzące i odchodzące o jednym mniej więcej czasie, a będziemy mieli obraz chaosu na kolei i dworcach naszym.

Dodanie kilku pociągów bezwarunkowo zmniejszyłoby nieład na stacji, a tysiącom ludzi dałoby możliwość produkcyjnie spędzić po kilka godzin czasu, niż czekając na pociągi.

Zwracamy się do Stowarzyszenia kupców, do Towarzystwa Popierania Przemysłu i Handlu, jak również do komitetu Gieldowego, aby sprawę tę, mającą znaczenie wielkiej wagi dla naszego miasta należycie poparli.

S. Hertzberg.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Sebastyana. Jutro Jarosławy.

TEATR POLSKI. (Cegielniana 63) Dziś „Lichwa mieszkaniowa“, komedia w 3 aktach Bernarda Shawa (po raz pierwszy). Początek o godz. 8 minut 15 wieczorem.

— Jutro „My artyści“, komedia Wilhelma Feldmana (ceny zniżone). Początek o godzinie 7 min. 30 wieczorem.

ZEBRANIE. Jutro (w gmachu Przytułku starców i kalek, Działna 52), zebranie zarządu chrzesc. Towarzystwa dobroczynności.

DYSKUSYA Dziś (w lokalu Stow. nauczycielstwa polskiego) o godz. 8 wieczorem, wieczór dyskusyjny „Dla szkoły i dla siebie.“ Referuje p. Zaborowska.

KRONIKA.

(—) Zjazd pracowników handlowych. Pierwszy zjazd pracowników handlowych i przemysłowych Królestwa Polskiego odbędzie się dnia 3-go, 4-go i 5-go kwietnia r. b.

Na ostatniem posiedzeniu komisji organizacyjnej zjazdu poruszona była zasadnicza sprawa, a mianowicie, czy ma to być zjazd stowarzyszeń, czy stowarzyszonej?

Część członków komisji organizacyjnej oświadczyła się za nadaniem prawa głosu decydującego wszystkim obecnym na zjeździe, natomiast większość była zdania odmiennego, t. j., że głos decydujący mieć powinni tylko delegaci stowarzyszeń.

Postanowiono, że w obradach i podkomisyjach mogą brać udział wszyscy członkowie, w głosowaniach zaś tylko przedstawiciele stowarzyszeń (po 1 na 100 członków).

Termin składania wniosków na zjazd oznaczono na d. 1 marca; zapisy uczestników zjazdu przyjmowane będą do dnia 15-go marca. Składka wynosić ma 2 rb. od członka i 3 rb. od delegata.

(x) W sprawie budowy teatru. Po spaleniu teatru Victoria wyrodziła się paląca potrzeba zapewnienia Scenie polskiej w Łodzi tymczasowego przytułku, gdyż inaczej, pozostawiona bez dachu, musiałaby zawiesić swoją tak bardzo pożyteczną i potrzebną działalność, z wielką szkodą dla przyszłego swego rozwoju.

Przebudowa gmachu przy ulicy Cegielnianej na tymczasowy teatr, tak dalece zaabsorbowała wszystkie siły Tow. teatralnego, że akcja w kierunku budowy odpowiedniego gmachu dla Sceny polskiej w Łodzi musiała uleść pewnemu osłabieniu.

Obecnie komitet organizacyjny Tow. akcyjnego «Teatr polski w Łodzi», które ma za zadanie budowę i eksploatację nowego gmachu teatralnego, przystępuje do ożywienia akcji w tym kierunku.

Na wczorajszym zebraniu zarządu tego komitetu, po długich i ożywionych dyskusjach, postanowiono zwołać ogólne zebranie subskrybentów na akcję, oraz wszystkich osób, interesujących się sprawą budowy teatru w Łodzi, dla przedstawienia sprawozdania z dotychczasowych czynności organizacyjnych i projektu ustawy Tow. akcyjnego budowy teatru.

Zebranie to wyznaczono na d. 12 lutego r. b.

(h) Z kolei. Rada zarządzająca kolei fabryczno-łódzkiej, zamykając bilans za rok 1909, stwierdziła, że kradzieże w roku sprawozdawczym zmniejszyły się o jakieś 75% w stosunku do lat ubiegłych. Przypisują to ostrym karom i łagodnej zimie.

W dochodach zaś za rok 1909 przewidywane są plusy. Dywidenda dla akcjonariuszów będzie wynosić przypuszczalnie około 6%.

Wogóle rok 1909 dla kolei fabryczno-łódzkiej był pomyślny.

(a) Tramwaje Łódź — Aleksandrów. W tych dniach nastąpi otwarcie ruchu tramwajów na linii Łódź — Aleksandrów. Założenie szyn automatycznych w poprzek toru kolei kaliskiej zajmie kilka godzin czasu; wszelkie bowiem automaty dostarczone będą na miejsce zupełnie gotowe do zmontowania.

(b) Okradzenie wagonu. Wczoraj, po przybyciu pociągu towarowego na stację Koluśki, zauważono brak drutu przy zamku drzwi wagonu i naruszone plomby. Po rewizji wagonu, okazał się brak 9 pudów manufaktury.

(h) Zjazd majstrów murarskich. Wypadki budowlane w naszym mieście zaciekały majstrów

murarskich do tego stopnia, iż wielu z nich z rozmaitych miast Królestwa przyjechało do Łodzi, aby mieć możność przekonania się naocznie o rozmiarach katastrof. Twierdzą oni prawie wszyscy, że na wypadki wpływa zła cegła.

Z okazji tych wypadków kolportowany jest następujący koncept: „w Łodzi ceny mieszkań idą w górę, a domy padają“.

(a) Ze Stowarzyszenia wojażerów. W ostatnich czasach ujawnia się znaczny napływ kandydatów na członków Stowarzyszenia wojażerów łódzkiego okręgu handlowego i przemysłowego. Objaw ten tłumaczy się świeżo uzyskanem pozwoleniem władz na zamieszkiwanie wojażerów w Obwodzie Kubańskim w celu załatwienia interesów firm. Podczas odbywania podróży ma ważne znaczenie świadectwo, iż dana osoba jest istotnie członkiem tego stowarzyszenia.

(a) „Ars“. Towarzystwo literacko-dramatyczne żydowskie „Ars“ zorganizowało już sekcję polską, do której zapisało się 25 osób. Postanowiono zaangażować odpowiedniego kierownika sekcji, gdzie odbywać się będą wykłady literatury polskiej oraz odczyty; przy sekcji ma powstać koło dramatyczne. Odczyty w języku polskim urządzone będą co 2 tygodnie. Towarzystwo wynajęło na własną siedzibę lokal przy ul. Piotrkowskiej № 17.

(x) Roczne ogólne zebranie czeladzi północznych odbędzie się w przyszłą niedzielę, d. 23 b. m. Na posiedzeniu tem ma być załatwiony wybór członków komitetu na r. 1910 i inne bardzo ważne sprawy. Wszyscy członkowie, oraz pp. członkowie-protektorowie i majstrowie cechu są proszeni o jaknajliczniejsze i punktualne zgromadzenie się w lokalu p. Millera (Mikołajewska № 40) o godz. 1 po południu.

(x) Czytanki dla dorosłych. Tow. «Wiedza» urządza następujące czytanki dla dorosłych, ilustrowane obrazami nikinacemi.

W sobotę, o godz. 7 wieczorem, w sali «Jedności» (Piotrkowska 175) p. Kędzierski przeczyta ciekawy obrazek z życia Chin «Zamorski dyabeł» Sieroszewskiego.

W niedzielę, o godz. 4½ po poł., odbędą się następujące czytanki:

1) W sali Geyera (Piotrkowska 289) p. Lipska przeczyta «Obronę Częstochowy».

2) Sala Poznańskiego (Ogrodowa 18) «Urodzony Jan Dąbóróg» Władysława Syrokomli, odczyta p. Cholewicka.

3) Sala szkolna Gazowni (Spacerowa № 34) «Za chlebem» H. Stenkiewicza, odczyta p. Libiszowska.

Wejście 5 kop.

(x) Ochrona na Bałutach. Dzieci bezdomnych takie mnóstwo w Łodzi, zwłaszcza na Bałutach, że aby przytulić tę nędzę i z włóczęgów, skazanych losem na całkowite zdeprawowanie, wyrobić pożytecznych członków społeczeństwa, sił wprost nie starczy.

Niedawno założona Ochrona na Bałutach, przytulająca 90 dzieci ze sfer najuboższych i taką właśnie działkę bezdomną, posiada zbyt szczupłe środki finansowe w stosunku do potrzeb. To też zwraca się ona za naszym pośrednictwem do serc czułych na niedolę dziecięcą o węgle, stare ubranka i wogóle pomoc materialną. Ofiary należy nadsyłać na ulicę Nowaka № 7.

(h) Z sądów. Mieszkańców wsi Stare Rokicie, małżonków Antoniego i Karolinę Szpeidel, za sprzedaż napojów wyskokowych bez pozwolenia akcyzy sąd gminny w Konstantynowie skazał na pół roku więzienia.

— 19-letnia Józefa Goss, służąca, podczas nieobecności swych pracodawców skradła rozmaite rzeczy. Sędzia VIII rewiru skazał ją na 3 miesiące więzienia.

(h) Ciekawe poranienie. Wczoraj wieczorem, kiedy pociąg towarowy № 223 na kolei fabryczno-łódzkiej przechodził na 2-iej wiorście w stronę Łodzi, smarownik Jasiński spostrzegł jakiegoś człowieka, który, wymachując rękoma, rzucił się pomiędzy wagony. Jasiński zatrzymał pociąg, lecz na linii nikogo nie znaleziono.

Po przybyciu pociągu do Andrzejowa zawiadomiono telegraficznie stację Koluśki o wypadku. Na skutek tej depezy służba drogowa rozpoczęła poszukiwania, i na 2 wiorście znalazła poranionego mężczyznę.

Prawdopodobnie chciał on wskoczyć do po-

ciągu i przez nieostrożność dostał się pomiędzy wagony, a następnie pod koła.

W poranionym poznano mieszkańca Żakowie Antoniego Dorenia.

(a) **Gmina żydowska**, rozpatrzywszy podanie 11 podrabimów o podwyższenie im pensji, uwzględniła żądania częściowo, podnosząc 4 m podrabimom pensji z 500 do 1000 rb. rocznie.

(x) **Ze straży** W poniedziałek, dnia 24 stycznia, o godz. 8 wieczorem, odbędą się ćwiczenia sygnałowe i oddziału łódzkiej straży ogólnowej ochotniczej w domu rekwizytowym tegoż oddziału.

(h) **Do odebrania** Wydział śledczy otrzymał z poczty następujące przedmioty, znalezione w skrzynkach pocztowych: paszport Mendia Fruchlendera, Franciszka Gene, Michała Ajzykowieza, Chal Weluryb, książkę obrachunkową Antoniego Szafera, paszport Apolonii Janik i książeczkę legitymacyjną Idy Gipsz.

(b) **Listami gończymi** Sędzia pokoju VI rewiru poszukuje 15 letnią Józefę Jabłońska, mieszkankę Szadku pow. sieradzkiego, oskarżoną o kradzież pieniędzy, 17-letniego Stefana Halerta, oskarżonego z art. 169, Jakóba Saara, oskarżonego o kradzież.

Sędzia pokoju I go rewiru m. Łodzi, poszukuje 18-letniego Władysława Basińskiego, oskarżonego o kradzież pieniędzy. Szmula Schuksteina, oskarżonego o kradzież.

— (a) Piotrkowski sąd okręgowy poszukuje mieszkanki gminy Chojny, Eugentii Sowinskiej, z domu Piaseckiej.

(f) **Aresztowanie**. Funkcjonariusze policji aresztowali 35 letniego Walentego Kaczmarska, z zawodu ślusarza, zamieszkałego przy ul. św. Ludwika nr. 25, za rabunek dokonany przed kilku tygodniami.

(h) **Kradzieże**. Pawłowi Welmanowi, kiedy przechodził ulicą Piotrkowską około domu nr. 42, skradziono złoty zegarek, wartości 114 rb.

Józefie Kotlickiej, mieszkance Poddebie, kiedy wyszła od reagenta na ul. Konstantynowskiej, skradziono 100 rb. z kieszeni.

Z mieszkania Józefy Keinich przy ulicy Spacerowej nr. 13, służąca, Maryanna Kipitka, skradła rozmaite rzeczy i zbiegła.

Teodorze Skibińskiej przy ul. Drownowskiej nr. 18, skradziono z mieszkania gotówkę 137 rb.

— (a) Wczoraj w nieruchomości przy ul. Średniej nr. 49, spełniono kradzież różnych rzeczy, należących do Kasiecia Najmana.

(a) **Echa przejechania**. Woźnicę, Józefa Pietrzykowskiego, który przejechał wczoraj na ul. Kolejnej Jullannę Grzybowską, aresztowano, a sprawę skierowano do sądzącego pokoju.

(p) **Ogólnemu osłabieniu** wczoraj uległy trzy osoby; jedną z nich odwieziono do szpitala Aleksandra. Wszystkim trojgu lekarze Pogotowia udzieliли doraźnej pomocy.

(p) **Z głodu**. Wczoraj wieczorem przechodnie na Pasażu Szucha spostrzegli kobietę, leżącą na chodniku, była nią Barbara Kraskowiak, lat 23, prostytutka, która z głodu uległa zupełnemu wyczerpaniu sił. Lekarz Pogotowia odwiózł ją do szpitala Aleksandra.

SZTUKA I PIŚMIENICTWO.

(x) **Teatr**. Dziś «Lichwa mieszkaniowa», głośna komedia satyryczna Bernarda Shawa. Sztukę reżyseruje nowozaangażowany artysta i b. reżyser scen krakowskiej i poznańskiej, który zarazem wykona jedną z głównych ról. Rolę Sartoriusa w tej nowości wykona p. Zelwerowicz. Sztuka wzbudziła niezwykle zainteresowanie.

— W piątek po cenach niższych «My artyści!», Wilhelma Feldmana.

— W sobotę d. 22 b. m. dwa widowiska: o 3 $\frac{1}{2}$ po połud. (dla młodzieży) «Pan Damazy», wieczorem o 8 $\frac{1}{4}$ «Lichwa mieszkaniowa», po raz drugi.

(a) **Operetka polska**. Towarzystwo operetkowe pod dyrekcją p. Felicyana Felińskiego zjeżdża do Łodzi, w celu dania 6 przedstawień w teatrze «Apollo», przy ul. Konstantynowskiej. Pierwsze przedstawienie odbędzie się dnia 22 b. m., o godzinie 8-jej wieczorem. Wystawiona będzie «Kryśka leśniczanka». W niedzielę dane będą dwa widowiska: o 3-jej po południu — «Ułani», o godzinie 8-jej wieczorem — «Wesoła wdówka»; w poniedziałek «Czar walca»; wtorek «Zakazane calusy»; środa «Bohaterowie». Udział w przedstawieniach weźmie znana chlubnie śpiewaczka p. Marya Maryewska.

(a) **Opera włoska**. W dniu 10 lutego zawita do Łodzi opera włoska, pod dyrekcją Fr. Castellano na jeden występ gościnny. Odśpiewana będzie «Tosca», Pucciniego, w teatrze Wielkim. Rolę tytułową wykona znakomita sopranistka dramatyczna Bianchini-Cappeli, o talencie której krytyka warszawska wyraża się jaknajpochlebniej.

RAUTY I ZABAWY.

(x) „Lutnia” łódzka urządza znów w nadchodzącą niedzielę podwieczorek taneczny. Szczęśliwy to pomysł—owe podwieczorki, zaczynają się

bowiem o godzinie 6-jej wieczorem, a kończą o 12-jej w nocy; uczestnicy przeto zabawy mogą się wyczasować, aby nazajutrz rano stanąć do roboty. Z tego też względu wszystkie dotychczas urządzane podwieczorki zgromadzały liczny szereg chętnych zabawy członków i członkiń, którzy przy dźwiękach doborowej orkiestry oddają się godziwej rozrywce z całym zapalem. Jeśli dodamy do tego jeszcze prawdziwie polską gościnność gospodarzy, dziwić się nie można powodzeniu i temu wesołemu nastrojowi, jaki zawsze panuje wśród lutnistów.

(h) **Wieczornica**. Chór sumowy przy kościele św. Józefa, dnia 22 b. m., w lokalu „Harmonii” (Południowa 36) urządza wieczornicę dla członków chóru i wprowadzonych gości.

Zabawa urozmaicona będzie śpiewami pod batutą p. Stanisława Laterskiego. Chór wykona Poloneza z „Halki” — Stanisława Moniuszki, „Samotną różę” — Hermansa, „Wędrownych śpiewaków” — Clarka, „Młynarkę” — Palardiego, „Iskierkę” — Maszyńskiego, na zakończenie tańce.

Początek zabawy o godzinie 8 i pół wieczorem.

(h) **Ze Związku ogrodników**. W sobotę, dnia 29 b. m., Związek ogrodników dla swych członków i osób wprowadzonych w lokalu Zgromadzenia rzeźników (Milsza № 46) urządza zabawę taneczną.

Początek zabawy o godz. 9 wieczorem.

(a) **Bal maskowy**. Stowarzyszenie wojażerów łódzkiego okręgu handlowo-przemysłowego urządza w dniu 29 b. m. w sali koncertowej (Dzielna № 18) wielką konkursową maskaradę z dwiema nagrodami za najładniejszy kostium damski i męski.

(a) **Tow. cyklistów turystów** na zakończenie karnawału urządza w dniu 29 b. m., w lokalu własnym przy ul. Mikołajewskiej № 40 zabawę kostymową z różnemi niespodziankami. Ruchliwy i nieustrudzony komitet organizujący nie szczędzi wysiłków, aby zabawa doznała jaknajlepszego powodzenia. Komitet wyznaczył nagrody na najgustowniejszy i najefektowniejszy kostium damski oraz najrzęczniejszy taniec.

— Zarząd tegoż Towarzystwa zwołuje w d. 24 b. m. (poniedziałek) o godz. 8-jej wieczorem, w lokalu przy ul. Mikołajewskiej № 40 — ogólne zebranie roczne członków, na którym odczytane będzie sprawozdanie z działalności za rok ubiegły, zatwierdzenie budżetu na rok 1910 rozważanie wniosków oraz wybory zarządu i komisji rewizyjnej.

(x) **Wieczór taneczny** w dniu 22 stycznia, w sali koncertowej przy ul. Zawadzkiej № 22 na Bałutach, organizuje zarząd chóru polskiego przy kościele W. N. M. P.

Początek zabawy o godzinie 8 i pół wieczorem.

Wejście dla pp. członków z 1 damą 75 kop., dla zaproszonych gości — z 1 damą — 1 rub. 10 kop.

(h) **Z Koła pracowników kolei fabryczno-łódzkiej**. Na sobotnią zabawę zarząd Koła opracował nader staranny i artystyczny program. Zabawa winna się udać, gdyż budzi ona wielkie zainteresowanie pomiędzy kolejarzami, którym za ich mozolną pracę należy się rozrywka, tem sympatyczniejsza, że w swoim kółku.

(h) **Ze Stow. selfaktor-majstrów**. W sobotę, 22 b. m., Stowarzyszenie selfaktor-majstrów urządza zabawę taneczną dla swych członków i wprowadzonych gości. Zabawa odbędzie się w lokalu Stowarzyszenia „Philadelphie” przy ulicy Widzewskiej № 139.

(x) **Z Tow. „Przyszłość”**. W ubiegłą niedzielę odbyło się zebranie zarządu Tow. abstymentów «Przyszłość», na którym, między innemi, postanowiono ze względów propagandy ideowej, oraz zasilenia szczupłych funduszy, urządzić w sobotę, dnia 29 b. m., zabawę w szerszym zakresie. Bliższe szczegóły podamy wkrótce.

(x) **Z zabawy „przy Straganach”**, w dniach 11 i 12 grudnia r. z., urządzonej na rzecz Szkoły rzemieślniczej przy łódzkim rzeźniczym Towarzystwie dobroczynności, nadesłano nam następujące sprawozdanie, z prośbą o umieszczenie w „Rozwoju”.

Dochód. Za bilety wejścia 754 rub. 27 kop., naddatki 88 rub., od p. Grohmana 50 rub., z głównego bufetu 595 rub. 3 kop., ze sprzeda-

ży resztek towarów lokciowych 318 rub. 3 kop., ze sprzedaży drobnych przedmiotów, ofiarowanych na fanty, 264 rub. 5 kop., z cukierni 368 rub. 70 kop., za kwiaty 178 rub., za perfumeryę 135 rub., z dystrybucyi 62 rub. 42 kop., poczta 121 rub. 49 kop., pierniki i zabawki 92 rub. 45 kop., za ozdoby do choinek 33 rub. 12 kop., ze straganu spożywczego 55 rub. 96 kop., za wyroby uczniów Szkoły 40 rub. 35 kop., z muzeum osobliwości 41 rub. 20 kop., z wyroczni 1 rub. 90 kop. — razem 3,199 rub. 97 kop.

Rozchód. Wynajęcie sali 425 rub., dekorowanie sali 385 rub. 50 kop., drukowanie afiszów, biletów, rozklejanie i roznoszenie 81 rub. 45 kop., prąd z elektrowni do światła 55 rub., produkeye estradowe 50 rub., monterom, orkiestrze, służbie, furmanki, posłańcy 45 rub. 37 k., papier, koperty, marki i drobne wydatki 7 rub. 24 kop. — razem 1,049 rub. 56 kop.

Czysty zysk wynosi 2,150 rub. 41 kop.

Komitet Szkoły składa serdeczne podziękowanie szanownym paniom, które raczyły swoją pracą wpłynąć na tak poważny dochód, szan. p. Leonhardtowi za udzielenie orkiestry i tym wszystkim, którzy, rozumiejąc potrzebę egzystencji Szkoły zawodowej w Łodzi, składali naddatki.

Członkowie komitetu:

L. Koźmiński, A. Polzenius.

Z FINLANDYI.

O ulaskawieniu Juskiwicz-Kraskowskiego i Polowniwa, skazanych przez sądy finlandzkie za zabójstwo Herzensteina, pisze „Finlandzka Gazeta”:

„Najjaśniejszy Cesarz raczył dnia 30 grudnia (st. st.) wieczorem ulaskawić Mikołaja Kraskowskiego i Aleksandra Polowniwa, skazanych przez sądy finlandzkie w sprawie o zabójstwo Herzensteina, i raczył rozkazać uwolnić ich natychmiast z pod straży i łącznie z tem Jego Cesarskiej Mości podobało się wyrazić życzenie, aby rozkaz o ulaskawieniu i uwolnieniu był wykonany przed Nowym Rokiem, — o czem minister-sekretarz stanu Wielkiego Księstwa Finlandzkiego o godz. 12 min. 10 w nocy z dnia 30 na 31 grudnia roku 1909 zawiadomił depeszą pana generał-gubernatora finlandzkiego.

W ciągu nocy na 31 grudnia powzięte były pośpieszne środki w celu dokonania we wskazanym terminie woli Najwyższej. Rankiem dnia 31 grudnia osobom wymienionym powyżej ogłoszono o ich ulaskawieniu, następnie opuścili osoby te miejsca swego uwięzienia, o czem o godz. 12 m. 30 w południe tegoż dnia pan generał-gubernator finlandzki depeszą zawiadomił ministra sekretarza stanu W. Księstwa Finlandzkiego dla najpoddanego zaraportowania”.

Ostatnia poczta.

— W Berlinie odbyło się wczoraj wspólne posiedzenie członków Koła polskiego w parlamencie niemieckim. Obrady były tajne. Komitet polski postanowił obchodzić rocznicę zwycięstwa pod Grunwaldem w ciszy. W dniu tym odbędą się jedynie zgromadzenia i odczyty. Wydane będą broszury o bitwie pod Grunwaldem. Do Krakowa na akt uroczystego odsłonięcia pomnika króla Władysława Jagiełły pojedzie liczna deputacja.

— Na wczorajszym posiedzeniu sejmiku pruskiego obradowano nad interpelacją centrum i Koła polskiego w sprawie zajść w Katowicach.

Posel Porsch uzasadniał interpelację, wniesioną przez centrum. W świetnej mowie poddał on w ostrych słowach krytyce rozporządzenia rządu. Porsch zapewniał stanowczo, że kandydaci polscy na wyborach gminnych w Katowicach nie byli wcale zwolennikami agitacji wielkopolskiej. Kandydatów tych agitatorowie wielkopolscy wcale nie popierali.

Z powodu świetnej mowy Porscha, która w sali wywarła wielkie wrażenie, poseł ks. Jażdżewski rzekł się uzasadnienia interpelacji, wniesionej przez Koło polskie.

Na interpelację odpowiedział w długiej mowie kanclerz Bethmann-Hollweg. Dowodził on, że rozporządzenia rządu były zupełnie usprawie-

dliwione. Kanclerz oświadczył podobnie, jak to zrobił sekretarz stanu, Delbrück, w parlamencie niemieckim, że urzędnicy państwowi, wierni swojej przysiędze, są obowiązani do popierania polityki rządowej. Przeniesienie urzędników do innej miejscowości nie było wcale karą dyscyplinarną, gdyż otrzymali gdzieindziej takie same stanowiska, tego samego stopnia i taką samą pensję.

Te słowa kanclerza przyjęto śmiechem na ławach centrum i Koła polskiego.

Dalej Bethmann-Hollweg oświadczył, że rząd w dalszym ciągu będzie się trzymał dotychczasowej, wypróbowanej polityki w sprawie Polaków i będzie w dalszym ciągu wzmacniał niemiecką, jako wał przeciw polskiemu naprowi.

Mowę kanclerza przyjęto oklaskami na prawicy. Na ławach polskich i centrum sykano.

TELEGRAMY.

Berlin, 19 stycznia. (P.) Posiedzenie sejm. Trybuny przepełnione, obecni są ks. Fryderyk Wilhelm i wszyscy ministrowie. Na porządku dziennym interpelacja centrum, i Polaków w sprawie kar dyscyplinarnych, nałożonych na urzędników w Katowicach. Kanclerz Bethmann-Hollweg, odpowiadając, oświadczył, że w całej polityce polskiej w Prusiech różnice wyznaczone nie grały roli. Urzędnicy ograniczani byli co do wolności głosowania tylko wówczas, kiedy tego wymagały bezwarunkowo interesy służby. Inaczej zachwiane byłyby podstawy państwowe.

Nadzieja przywrócenia polskiego państwa narodowego jest czynnikiem duchowym, jednoczącym Polaków, nadającym ruchowi polskiemu wielką siłę. Historia uczy, że polityka bierna była dla nas zgubną. Miałaby ona w następstwie wzmocnienie Polaków kosztem żywiołu niemieckiego.

Celem naszej polityki polskiej jest utrwalenie żywiołu niemieckiego na wschodzie przy pomocy szkoły i polityki kolonizacyjnej. Bethmann Hollweg wyraził w końcu nadzieję, że sejm poprze jego politykę. Mowę przyjęli burzliwymi owacyami konserwatyści i nacjonalni liberalowie, a sykanem centrum i polacy.

Londyn, 19 stycznia. (WI.) Każdy dzień wyborów zwiększa powodzenie konserwatystów, a zmniejsza nadzieje liberalnych. Także i wczoraj konserwatyści zyskali wielką ilość głosów. W ciągu trzech dni zyskali oni 250,000 głosów wyborców, pomimo, że przygotowania wyborcze konserwatystów były słabsze od przygotowań liberalnych.

Londyn, 19 stycznia. (P.) Do godz. 4 po poł. wybrano: 121 unionistów, 97 liberalów, 21 robotników, 41 nacjonalistów. Unioniści, którzy zyskali 52, gdy liberalowie tylko 10 mandatów, mają nadzieję osiągnięcia znacznej ilości zwycięstw przy pozostałych jeszcze 241 wyborach w Anglii, w kilku ogniskach przemysłowych w Szkocji, 2 w Irlandyi. W ks. Walii unioniści nie mają żadnych szans. Dziś odbywają się wybory w 80 okręgach.

Paryż, 19 stycznia. (WI.) Straszne burze na zachodnim wybrzeżu Francji zruziły wielkie spustoszenia. Z powodu pierunów zgorzało wiele domów. Poziom morza wysoki. Zaopatrzenie wielu wysp w żywność z powodu wzburzenia morza, niemożliwe. Zatonęło wiele łodzi.

Paryż, 19 stycznia. (WI.) W departamencie Champagne dało się uczuć trzęsienie ziemi. Wywołało ono wielkie zaniepokojenie wśród ludności.

Paryż, 19 stycznia. (WI.) Na paryskiej kolei miejskiej, z powodu tak zwanego krótkiego połączenia przewodników elektrycznych, na dworcu kolejowym „Gleida“ ukazały się płomienie. Przerażeni podróżni wyskakowali z wagonów na ziemię. Wiele osób uległo podeptaniu. Wiele osób ranionych.

Berlin, 19 stycznia. (WI.) Towarzystwo akcyjne Zeppelinowskie przystępuje do zorganizowania, za pomocą wielkiego nowego balonu systemu Zeppelina, stałego transportu pasażerskiego pomiędzy Hamburgiem a południowymi Niemcami. Będzie to pierwsza stała komunikacja napowietrzna na świecie.

Berlin, 19 stycznia. (WI.) Z różnych okolic

południowych Niemiec nadchodzą tu wiadomości o bardzo obfitych deszczach, które wywołały ulewę. Szkody są bardzo znaczne.

Wiedeń, 19 stycznia. (WI.) W Wiener Neustadt uwięziono oficjalistę składów artyleryjskich, który wykradł części składowe nowych austriackich pocisków działowych i sprzedał je władzom wojskowym włoskim. Sprawa budzi w kołach wojskowych i politycznych dużą sensację.

Moskwa, 19 stycznia. (P.) Zamknięto 12 ty zjazd przyrodników i lekarzy odczytaniem licznych uchwał w różnych sprawach.

Następny zjazd w r. 1911 odbędzie się w Tyflisie.

Konstantynopol, 19 stycznia. (P.) W pałacu Sziragan, w którym odbywają się posiedzenia parlamentu, o godz. 11-ej rano wybuchł pożar. Przyczyna pożaru niewiadoma. Jedni mówią, że pożar wywołał wybuch urządzeń do ogrzewania parowego, inni zaś, że powstał z powodu zapalenia się kumulatora, w czasie wypróbowywania oświetlenia elektrycznego. Ogień szybko się rozszerzył, ogarnął cały pałac i grozi zniszczeniem całego urządzenia wewnętrznego.

Konstantynopol, 19 stycznia. (P.) Z pałacu Sziragan zostały tylko mury opalone. Strata wynosi 40 milionów rubli. Spaliły się wszystkie akta biurowe senatu i parlamentu. Podczas pożaru w pałacu miały posiedzenia komisje. W tej chwili odbywa się posiedzenie rady ministrów, które ma obmyśleć nową siedzibę do obrad dla parlamentu tureckiego.

Konstantynopol, 19 stycznia. (P.) Komunikat urzędowy wyjaśnia, że pożar w pałacu Sziragan wszczął się z powodu złego stanu dymników w pomieszczeniu centralnego ogrzewania. Pożar wszczął się w części pałacu, zajmowanej przez senat. Najbliższe posiedzenia parlamentu projektowane są w teatrze, w koszarach Tiszkiżarskich albo w Ildiz-Kiosku.

Bern, 19 stycznia. (P.) Z powodu ulew w wielu kantonach wylały rzeki i strumienie. Z powodu osuwania się ziemi i brzegów w wielu miejscach musiano przerwać prawidłową komunikację.

Bombaj, 19 stycznia. (P.) Dziennik «Pionier» otrzymał doniesienie, że plemię beludzi w Persyi południowo-wschodniej odmawia uznania szacha i przygotowuje opór zbrojny. Plemię jest dobrze uzbrojone w karabiny najnowszego systemu i zaopatrzone w amunicję.

Teheran, 19 stycznia. (P.) Gubernatorem Kazwii mianowano wezyra Akrama, który był tam już przez 5 lat gubernatorem. — Drobne starcie w stolicy pomiędzy kozakami perskimi a policją wywołało w medżyllisie dyskusję w sprawie warunków dalszego istnienia brygady kozaków, której rząd bronil gorąco. W Teheranie zakazano wszelkich zebrań, w celu przeciwdziałania antyrządowej agitacji.

Wiedeń, 19 stycznia. (P.) Prasa wiedeńska i budapeszteńska podkreślają znaczenie długiej audyencji hr. Khüna Hedervary'ego u następcy tronu, arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, który przedtem nie przyjmował ministrów węgierskich. «Wiener Tageblatt» z dobrze poinformowanego źródła donosi: Następcą tronu pochwała w całości program hr. Khüna Hedervary'ego, gdyż projekt popiera jednoś monarchii.

Geisenkirchen, 19 stycznia. (P.) W kopalni „Hollandya“ zawałona ściana zasypała na śmierć trzech górników, dobywających rudę.

Teheran, 19 stycznia. (P.) Fidaż kazwinski, który zabił swego naczelnika, ukrył się dziś w poselstwie rosyjskiem.

D Z I E N N E.

Londyn, 20 stycznia. (P.) Do godz. 1 w nocy wybrano: 9 unionistów, 118 liberalnych, 4 narodowców i 23 z partii robotniczej.

Unioniści zdobyli 57 mandatów, liberalni 9, partya robotnicza 1. Unioniści przeszli w okręgu wyborczym południowym Nottingham, który dotychczas miał przedstawiciela z partii robotniczej.

Również jeden z okręgów Walii wybrał unionistów, gdy przedtem zawsze wysyłał do parlamentu liberalów.

Sztutgard, 20 stycznia. (P.) Z całego Królestwa nadchodzą wiadomości o powodziach. W dolinie rzeki Ammer mnóstwo domów oblatanych wodą, ulice Kalwu zatopione. W dolinie rzeki Nek-

kar w pobliżu Oberndorfu, Gorbu i Glechingenu utworzyły się duże jeziora.

Z ostatniej chwili.

Berlin, 20 stycznia. (WI.) Oczekiwana z napięciem wczorajsza odpowiedź Bethmana-Hollwega w sejmie pruskim na interpelację centrowców i Polaków w sprawie katowickiej, utrzymała tylko przekonanie co do uczuć osobistych nowego kanclerza względem Polaków. Uczucia te charakteryzował dosadnie w kuluarach jeden z Polaków centrowych, mówiąc: „pomiędzy wierszami parlamentarnej i spokojnej na pozór odpowiedzi Hollwega, można było czytać, że gdyby to zależało od niego jedynie, smażyłby Polaków na wolnym ogniu“.

Berlin, 20 stycznia. (WI.) Wczoraj w parlamencie nad interpelacją w sprawie nadużyć przy prawie o stowarzyszeniach, w imieniu Polaków ks. Michel wykazywał nadużycia policji, postępującej bezprawnie.

Berlin, 20 stycznia. (WI.) Profesor Delbrück w „Berl. Tagebl.“ dowodzi, że wypadek w Katowicach uczynił rozłam pomiędzy rządem, a urzędnikami, który będzie kosztował 1000 głosów w wyborach do parlamentu.

Berlin, 20 stycznia. (WI.) W Południowych Niemczech wskutek wczorajszego orkanu i trzęsienia ziemi, wszystkie rzeki wezbrały. Wiele winnic zalanych. Kilka wsi zniszczonych. Straty olbrzymie.

Berlin, 20 stycznia. (WI.) Korespondent petersb. „Berl. Tagebl.“ donosi, że niedługo odbędzie się proces, który odkryje skandaliczne nadużycia 7 wojskowych inżynierów przy budowie fortyfikacji Port-Artura i wyjaśni, kto jest winny upadku portu. Korespondent dodaje, że w procesie wyjdzie na jaw systematyczne przygotowywanie klęski Rosyi, zanim jeszcze była mowa o wojnie.

New-York, 20 stycznia. (WI.) W Filadelfii spaliła się fabryka koszul. Sześćo-piętrowy dom spłonął doszczętnie. Dotychczas skonstatowano 60 trupów.

Drezno, 20 stycznia. (WI.) W sejmie saskim wre w dalszym ciągu walka przeciwko Prusom z powodu żeglugi wodnej.

Wczoraj występowano ostro, że Prusy postępują bezprawnie. Jeżeli chcą zajmować stanowisko kierownicze, to muszą postępować etycznie. Bezprawia mogą Prusy stosować u siebie; państwa związkowe potrafią znaleźć środki na nauczenie Prus postępowania względem nich zgodnie z istniejącymi ustawami.

Berlin, 20 stycznia. (P.) Wczorajsza mowa kanclerza w sejmie podczas interpelacji katowickiej, wywołała w prasie niezależnej niemieckiej ostrą krytykę, dotyczącą zasad wolności wyborczej; kanclerz twierdził, że wolność urzędników nie może wprawdzie być zasadniczo ograniczona, lecz w interesie służby muszą urzędnicy głosować stosownie do wskazań ich przełożonych.

Dalszy ciąg dyskusji nad interpelacją — jutro.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %.	Kierunek i siła wiatru	Uwagi
19/I 1 pp.	717.9	+ 0.1	96	Pn Z 7	Z dnia 19/I Temperatura max. +1.3° C. min. -0.5° C. Opadu 6.4
19/I 9 w.	722.7	+ 0.1	96	Z 3	
20/I 7 r.	737.0	- 0.5	100	Z 6	

Teatr „Apolo“.

Gościnne występy Operetki Polskiej

pod artystycznym kierownictwem F. Felńskiego, ze współdz. śpiewaczki-wodewilistki **MARYI MARJEWSKIEJ.**

Dane będą: W sobotę, dnia 22 stycznia r. b., o godzinie 8¹/₂, wieczorem: „**Kryśka Leńciozanka**“.
W niedzielę, dnia 23 stycznia r. b., o godz. 3 po poł., po cenach znizowanych: „**Ułani**“.
W niedzielę, dnia 23 stycznia r. b., o godzinie 8¹/₂ wieczorem: „**Wesoła Wdówka**“.
W poniedziałek, dnia 24 stycznia r. b., o godzinie 8¹/₂, wieczorem: „**Czar Walca**“.
We wtorek, dnia 25 stycznia r. b., o godzinie 8¹/₂, wieczorem: „**Zakazane ośfusy**“.
W środę, dnia 26-go stycznia r. b., o godzinie 8¹/₂, wieczorem: „**Bohaterowie**“.

Chór 40 osób. Orkiestra własna. Bilety wcześniej do nabycia w biurze dzienników „Promień“, Piotrkowska 81. Szczegóły w afiszach.

Podziękowanie.

„Koło Panien“ składa najserdeczniejsze podziękowanie wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do uświetnienia zabawy tanecznej, urządzonej w sali Manteuffla, w dniu 5-ym stycznia, na rzecz Szwalni przy „Kole“.

Jednocześnie „Koło Panien“ dziękuje za nadesłane w naturze ofiary — firmom:

Gundelach, Salwa, Ehrlich, „Julianów“, Roszkowski, Sprzączkowski, Konrad, Trautwein, J. Wolski, K. Wolski, Komor, Gostomski, Suligowski.

Z Towarzystwa Opieki nad Dziećmi.

Za złożone na ręce W. P. Gustawowej Geyer przez W. P. Paulinę Grohman rb 25, składa serdeczne „Bóg zapłać“

Zarząd.

SZKOŁA TAŃCÓW
ST. ZABORSKIEGO

obecnie Dzielna № 31,

przyjmuje zapisy na lekcyje.

NOWY KURS rozpoczyna się dnia 20-go b m

Przyjmuje zapisy na Mazura. 147-3

Rozkład pociągów.

Zimowy od dnia 28-go października.

Kolej Fabryczno-Łódzka.

Odejdą z Łodzi: a) 12.30, b) 7.00, c) 11.25, d) 2.15, e) 3.15, f) 6.10, g) 8.10.
Przyjdą do Łodzi: h) 4.30, p) 7.05, j) 9.35, k) 10.15, l) 4.24, m) 5.25, a) 8.31, o) 11.00

Kolej Warszawsko-Kaliska:

Odejdą do Kalisza: o godz. 7.55, 12.30, 5.26, 6.26; do Warszawy: o godzinie 10.52, 12.11, 5.40.
Przyjdą z Kalisza: o godzinie 10.44, 11.57, 5.25, 9.35; z Warszawy o g. 12.10, 5.11, 6.23.

Drobne ogłoszenia.

A!A!A! Z powodu wyjazdu sprzedam meble z kilku pokojów, tanio. Szkolna № 23 m. 3. 306-12-2

A.A. Potrzebne są zaraz zdolne panny i uczenice do pracowni sukien. Ul. Brzezińska № 3 III piętro. 4514-3-1

A. Do sprzedania willa pałacowa o 13 pokojach, pod Łodzią, w pięknym położeniu, uroczyste letnisko, woda i lasek bliźutko. Cena 10,000 rubli. Blizsza wiadomość w kancelarii rejenta Mogilnickiego u S. Baszińskiego. 282-6-4

C chłopiec na posytki potrzebny. Dzielna 13, drukarnia. 345-3-3

Do sprzedania urządzenie warsztatowe rzeźnicze. Wiadomość u rządy: Widzewska 128. 317-3-3

Dom kupię, gotówka 12,000. Plac 36x70 lokci obok fabryki Buhlega, Radogoszcz, sprzedam. Bałuty, Zawadzka 22, drugie piętro. 382-3-1

Duży wybór sztucznych kwiatów. Ceny przystępne. Wólczajska 153 m. 6. Zofia. 383-2-1

Elegancki umeblowany pokój do wynajęcia. Widzewska 78 II piętro. 355-3-2

Furgon rzeźniczy, wóz i bryczka do sprzedania. Wiadomość Piotrkowska № 174 w sklepie powoźniczym 318-3-2

Felczerski zakład do sprzedania zaraz lub od 1 kwietnia, przynosi rocznego dochodu 2,400 rubli, egzystuje 8 lat. Wiadomość w „Rozwoju“. 376-2-1

Jest do wynajęcia jedno mieszkanie. Ulica Nowa № 8. 343-2-2

Kupię małą rolwą (platformę) na resorach i konia. Wólczajska 149 stróż wskaże. 380-3-1

Kawiarnia odpowiedzialna zaraz do sprzedania z powodu wyjazdu. Długa 10. 335-3-2

Kasy pancerne swejsowane, kasety sekretne bezkluczowe, prasy kopjowe kute. Tokarale, wszelkie obrabiarki, narzędzia, kowadła, pilniki, najtaniej jedynie: Warszawa, Zgoda 7. Matyszkiewicz, nagrodzony medalem złotym. 5477-15d7

Maszyny Singera: bębnowa, pierścieniowa i maszyna za 20 rb. Konstanyńska 7, Jurczyński. 257-3-3

Mam do sprzedania dwa bilardy. Ciemna № 64. 386-4-1

Nakładacz zdolny potrzebny do drukarni A. Rundsteina, Dzielna 28. 391-3-1

Ołomany dywanowe pluszowe okazują bardzo tanio. Wodna 35 m. 13. 385-3-1

Ogrodnik, kawaler, poszukuje posady od dnia 1-go lutego w Łodzi lub na prowincji, dobrze obeznany w ogrodnictwie. Oferty uprasza składać w Administracji „Rozwoju“ pod „Ogrodnik“. 393-3-1

Pokój do wynajęcia, umeblowany. Wschodnia 67 m. 12. Potrzebna zdolna podręczna. 371-2-2

Potrzebna panna do pralni umiejająca po niemiecku i rachować, na stałe. Dzielna 22. 372-2-2

Potrzebne wprawne szwaczki do szycia fartuchów oraz dziewczynka 14-15 lat. Józef Eger, Główna № 11. 365-3-2

Potrzebna zdolna panna do krawieczyzny. Ulica Karola № 14 m. 27. 374-2-2

Poszukiwani są chłopcy, którzy chcą się nauczyć ślusarstwa. Mikołajewska № 30. 338-3-2

Poszukuję jakiegokolwiek miejsca: szwajcarsa, woźnego lub lokaja. Muszczak, ul. Widzewska № 136. 337-3-2

Pianino piękne krzyżowe z moderatorem jest do sprzedania Wolborska № 42 m. 16. 388-2-1

Poszukuję szycia w domach prywatnych, szyję krawieczyzną i bielizną. Oferty w Administracji „Rozwoju“ pod P. D. 390-3-1

Pokój umeblowany, osobne wejście, do wynajęcia. Andrzeja 7 m. 32. 390-1

Pokoje umeblowane do wynajęcia z całodziennym utrzymaniem, od 1-go lutego. Kamienna № 22. 379-3-1

Potrzebna uzdolniona gospodyni energiczna, do restauracji w Hotelu Polskim. 377-3-1

Przybłąkały się dwa psy z obrozami. Odebrać można Mikołajewska 74 u stróża. 358-3-2

Sprzedam sklep kolonialno-dysyrybucyjny, dobrze prosperujący, z powodu wyjazdu. Ulica Sikawska 3. Bałuty. 328-3-3

Sklep spożywczy zaraz do sprzedania na dobrych warunkach Ulica Aleksandrowska № 57. 319-3-2

Sklep kolonialny zaraz do sprzedania. Wiadomość ulica Kielbacha № 27. sklep. 354c2s1

Sklep rzeźniczy do sprzedania. Aleksandrowska № 68. 392-3-1

Trafunkowo jest do sprzedania maszyna do szycia. Piotrkowska 22. stróż wskaże 2376-4-3

Zakład fryzjerski do sprzedania. Widzewska 83. 360-3-2

Zaraz sprzedam sklep kolonialno-dysyrybucyjny w dobrym punkcie. Wiadomość Łagiewnicka № 27 w sklepie 352-2-2

Zbiłkąną krowę można odebrać na ulicy Ciemnej 57 (Piaski) 381-3-1

DEZODORAT

wyrobu fabryki

L. STOLKIND & C-o

w MOSKWIE

środek odwanijający.

Oczyszcza i odświeża powietrze w szpitalach, sypialniach, kuchniach, klozetach i t p. 2805-3-1

Reprezentacja: W. KREMKY & Co., Warszawa, telef. 23.

3 rb. wynajęcie kostiumu na maskaradę. Zielona 12 m 18 od 11 do 2 ej. 361-3-2

10 rubli za wyszukanie posady kelnera. Wiadomość w „Rozwoju“. 316-3-2

Zagubione dokumenty.

Wierucki Franciszek zagubił paszport, wydany z gminy Bartochów, pow. sieradzkiego. 368-3-2

Zagubiona karta od paszportu, wydana z fabryki Szelegerta na imię Józefa Dębickiego 347-3-2

Zagubił paszport, wydany z gminy Liża, gub. radomskiej, na imię Szczepana Jendrasa. 346-3-2

Zagubił kwit od paszportu na imię Wincentego Szczawin-skiego, wydany z fabryki Allarta i Rousseau 340-3-2

Zagubiona karta od paszportu na imię Katarzyny Jaworskiej, wydana z fabryki Heinzla i Kunitzera. 341-3-2

Zagubiona karta od paszportu na imię Adama Jaworskiego, wydana z fabryki Heinzla i Kunitzera. 342-3-2

Zagubił paszport na imię Lidii Herbstreit, wydany z m. Łódź 336-3-2

Zagubił kwit od paszportu na imię Heleny Janik, wydany z fabryki Rosenblatta. 339-3-2

Zagubił paszport na imię Aleksandra Janowskiego, wydany z m. Łódź 323-3-2

Zagubiona karta od paszportu na imię Florentyny Engelchart, wydana z fabryki Oskara Prusaka. 329-3-2

Zagubiona karta od paszportu na imię Wacława Woska, wydana z fabryki Moryca Bauera. 331-3-2

Zagubił paszport na imię Mieczysława Kochańskiego, wydany z gminy Łęka, powiatu piotrkowskiego 333-3-2

Zagubił paszport na imię Antoniego Borowiaka, wydany z gminy Błaszki. 357-3-2

Zagubiona karta od paszportu na imię Bronisławy Koziełskiej, wydana z fabryki Szwarcszula 353-3-2

Zagubił paszport na imię Leona i Maryanny małż. Siwińskich, wydany z magistratu m. Pabianic. 364-3-1

Zagubiona karta od paszportu, wydana z fabryki Rosenblatta na imię Wacława Ostój 387-1

Zagubiona karta od paszportu, wydana z fabryki Allarta na imię Stefana Liziniewicza 384-3-1

Zagubił paszport na imię Józefa Lizopiak, wydany z gminy Błaszki 378-3-1

Poszukuje się do 4-ro letniego dziecka

Freblanki

z dobrymi świadectwami. Wiadomość Cegielniana № 79 u stróża. 186-3-1

Do wydzierżawienia **Ogród** z 4 o letnimi drzewkami — regulowany i do tego 5 morgów ziemi. Tamże do wynajęcia szopa, stajnia, mieszkanie z podwórkiem, mogącem służyć na skład węgla lub dla furmanów albo doręczarza. Wiadomość w „Rozwoju“ 161

Udzielam lekcji języka niemieckiego.

Cena 3 rb miesięcznie. Zgłaszać się można w dni powszednie od 6-9 wieczorem. Widzewska 104 m 31. 127-3-3

Warszawska Szkoła kroju i szycia APOLONII KOPYDŁOWSKIEJ

dyplomowana uczenicy paryskiej akademii kroju. Wydaje patenty z prawami zakładania pracowni i szkół. Nauka gruntowna prowadzona dwoma systemami; uczenice nabierają gustu. Przy pracowni sukien kurs wieczorowy po cenach znizowanych.

Sprzedaz form papierowych, żurnali i manekinów
Łódź, Piotrkowska № 115. 180-3

RESTAURACJA

przy Hotelu Polskim

w czwartki i niedziele poleca wymienicie

Flaki garnuszkowe.

Z poważaniem Świdwiński.

Specjalista chorób skórnych
włosów, wenerycznych oraz
niemocy piciowej
Dr. St. LEWKOWICZ
Leczenie elektrycznością, elek-
trycznym światłem i masażem
wibracyjnym.
Badanie krwi przy syphilis.
Zachodnia 33 (obok Lombar. akc.)
Przyjmuje od 9-1 i od 6-8 w.,
w niedziele od 9-3 Dla pań od
5-6 wiecz 114r

Specjalista chorób skórnych,
włosów, wenerycznych i dróg
moczowych
Przyjmuje codziennie od 8-1
w południe i od 4-8 wieczorem;
w niedziele i święta od 9-2
w poł.
Dla pań osobna poczekalnia.
Dr. B. Rejt,
ulica Średnia № 5.
149r

Dr. Stanisł. Piekarski
przeprowadził się na ul.
PIOTRKOWSKA № 115
choroby weneryczne i skórne
przyj. od 9-10 r. i od 5-7 w.
1331

Dr. Zofja Garlicka
mieszka obecnie
Nawrot 1 (Piotrkowska 126)
Telefon 10.14.
Chor. kobiece, Akuszerya
9-10 rano, 4-6 po poł. 1997r

Dr. M. Papierny
Akuszerya i choroby kobiece,
b. ordynator warszaw uniwersy-
teckiej kliniki akusz.
Przyjmuje do 11 r. i od 4^{1/2}-6^{1/2}
po poł. Południowa 23. 4851

Pierwsza Chrześcijańska
Lecznica chorób zębów
i jamy usnej
teraz: ulica Piotrkowska 133.
2651r

Dr. H. Szumacher
choroby weneryczne i skórne
Nawrot 2.
przyjmuje od 8-10^{1/2} i od 6-8.
Po poł., panie od 5-6. W nie-
dziele i święta od 8-1 r. 637r

Dr. Wacław Bernard
przeprowadził się na ulicę
BENEDYKTA № 9.
Choroby skórne, wenery-
czne i moczopłciowe.
(8^{1/2}-12 r. i 5-7^{1/2} pp., panie
od 4-5). 1761 r.

Dr. Jan Pieniążek
sp. ch. nosa, gardła i uszu
przeprowadził się na
ulicę Piotrkowską 120.
Przyjm. od 11 do 12 w poł.,
i od 5 do 6^{1/2} wiecz, w niedziele
i święta od 9^{1/2}-11 rano. 1350d

Dr. med. Z. Golec
chor. skórne i wenerycz.
PIOTRKOWSKA 86 m. 6. 799r

Dr. Ark. Goldenberg
ul. Nawrot № 38
róg Widzewskiej. Przyjmuje co-
dziennie do 10 rano i od 4 do 7
po poł. — CHOROBY WEWN.
DZIECIENNE I KOBIECE. 1812r

Dr. med. J. Leyberg
po wieloletnich studiach i prakty-
ce w klinikach Wiedeńskich, osiadł
w m. Łodzi, Krótka № 5.
Choroby weneryczne, moczop-
łciowe, skóry i włosów.
Panowie: 8-11 r., 5-8 pp.; panie
2^{1/2}-4^{1/2}; niedziele 9-1. 1489r

Dr. med.
Aleksander FABIAN
ul. Rzgowska № 3 (róg Gór-
nego Rynku)
Choroby nerwowe i wewnętrzne
Do 10 rano i od 4-6^{1/2}. 2251r

Dr. L. KLACZKIN
Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, wener.,
choroby dróg moczowych.
Przyjm. od 8-1 rano i od 5-8 w.,
dla dam od 4-5. W niedziele i
święta tylko do 1 rano. 746r

Dr. Bronisław Łuczycki
Andrzeja № 5. 156 12
Choroby nerwowe.
Przyjmuje do 10 rano i 5-7 pp.

Lekarz-Dentysta
DĄBROWSKI
mieszka: Piotrkowska 97.
1336r

Dr. FRANCISZEK
KOZIOLKIEWICZ
(senior)
(starszy)
Piotrkowska 103
Choroby wewnętrzne, dzieci
i kobiece. Przyjmuje od 8-11 r.
od 2^{1/2}-4 pp. i od 7^{1/2}-9 w. 1426r

Dr. A. GROGLIK
Zielona 5.
Choroby skóry i włosów (usuwanie
zbytecznych włosów za pomocą
elektrolizy), weneryczne i dróg mo-
czowych. Przyjmuje 8^{1/2}-11^{1/2} r.
i 6-8 wiecz.; panie 5-6 wiecz.
W niedziele i święta od godz. 9
do 12 rano. 1568 d

Dr. I. Silberstrom
Ul. Promenada 13 róg Benedykta
Chor. weneryczne i moczopłciowe,
skóry i włosów. Radykalne usuwanie
zbytecznych włosów.
Przyjmuje: 8-2 i 4^{1/2}-8 w
Panie: 4^{1/2}-5^{1/2} po poł.
W niedziele: do 2-ej po poł. 241r

Dr. E. Sonnenberg
Choroby skóry, dróg mo-
czowych i weneryczne
CEGIELNIANA 14.
Od g. 11-1 i 4-7^{1/2} w. 76r

Dr. H. Sadkowski
asystent G. W. Uniwersytetu
przyjmuje z chorobami wewnątrz-
nymi (spec. żołądka i kieszek).
Dzielnia № 3.
od 5 do 7-ej 2150 -r

Dr. Wacław Jasiński
powrócił.
PIOTRKOWSKA 108, II-e piętro
od 4-6.
Choroby dzieci. 2547

Dr. ROTWAND
po powrocie do zdrowia
wznowił przyjęcia. 165.10

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.
Ogólnie znana lecznica chorób zębów
lekarza d-ty H. Pruss.

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu.
Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów.
Specjalność: plomby porcelanowe, plomby złote, złote
korony, złote mosty (sztuczne zęby bez podniebienia).
Reperacje i przeróbki sztucznych zębów NA POCZEKANIU.
Gabinet prywatny lekarza d-ty H. Pruss znajduje się przy lecznicy.
Uwaga!! Ceny bardzo niskie! Uwaga!!

Dr. S. KANTOR
Specjalista chorób skórnych
(włosów), wenerycznych (sy-
philis) i niemocy piciowej.
Krótka № 4.
Przyjmuje od 8-2 r. i od 6-9
wiecz., panie od 5-6 dd. 1816

Dr. ROMAN GLOGER
wyjechał. 120-6

ODCISKI
brodawki, zgrubiałą skórę
usuwa najskuteczniej znane i na-
rodzone Wielkim
Złotym
Medalem
w Paryżu.
ARAGO
St. GÓRSKIEGO, Warszawa,
Leszno 12. Cena 35 i 60 kop.
Żądać wszędzie. Wystrzegaj się
naśladownictw. Zwracać uwagę
na markę Gladjator. 1384/30 20

Akuszeryka A. Trenkler
Benedykta 10,
przyjmuje panie na słabość, u-
działa porad, niezamężnym ustę-
pstwa. Dyskrecja ścisła. 12-r-3

Damskie
Palta z ang. materiałów
do połowy na jedwabnej
podszewce Rb. 12.— —
Damskie palta we wszy-
stkich kolorach, całe na
jedwabiu, elegancki krój,
Rb. 17.50. — Damskie
bluzki czyste jedwabne,
bardzo eleganckie Rabil
4.90. — Palta dla pa-
nienek Rb. 6.50.
Wszystkie towary tego
sezonu.
Schmechel i Rosner
Piotrkowska 100. 170

Dr. L. PRYBULSKI
CHOROBY SKORNE, WŁOSÓW, WE-
NERYCZNE (syphilis) i MOCZOPŁCIO-
WE (endoskop i cystoskop) i NIE-
MOCE PŁCIOWE.
Ul. Południowa № 2.
powrócił.
Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w.,
panie od 5-6 po poł. 1420-r-

Dr. Ignatiew
Specjalista chorób
uszu, nosa i gardła
ulica Konstantynowska № 11 m. 5.
Przyjmuje od 11-12 rano i od
5-8 wiecz. codziennie. W nie-
dziele od g. 10-1 w południe.
1054r

Dr. Chylewski
Bałuty, Zawadzka 22, 2 piętro.
Akuszerya, choroby dzieci
i wewnętrzne. 179-3-1
Skradziono mi między inne-
mi kwit z fabryki L. Gayera, na
przyjęcie odemnie paszportu, wy-
danego z gminy Wydrzyn 14
kwity na wpłacone 100 rb. części
udziału w spółce dzierżawy ga-
zowni łódzkiej. Przeto ostrzegam
przed nabyciem lub spieniężeniem
kwitów. Zastrzeżenie zrobione.
175 Franciszek Kowalski.

Wyższa Szkoła Kroju i Szycia
p. f. „Józefina“.
Kursy wyższe i niższe. Najnowszy system kroju angielskiego,
francuskiego i berlińskiego. — Moja długoletnia praktyka daje mi
możność wyuczania kroju i szycia sumiennie i gruntownie. Przy
szkole duża pracownia sukien, gdzie uczeniice nabierają wprawy
i gustu. Szkoła odznaczoną została na wystawie srebrnym medalem.
Po ukończeniu kursu uczeniice otrzymują patenty
cechowe lub prywatne.
Piotrkowska № 23. 1951r

NOWA KSIĘGARNIA!
Niniejszem mamy zaszczyt podać do wiadomości, iż
w dniu dzisiejszym otworzyliśmy księgarnię i skład nut
przy ulicy Piotrkowskiej № 71, pod firmą
Pommer i S-ka
Księgarnia posiada na składzie nowości wydawnicze
w językach: polskim, niemieckim i francuskim. Katalogi
nowych książek wysyła na życzenie bezpłatnie. Pośredni-
czy w prenumeracie pism tak polskich jak i zagranicznych.
Piotrkowska 71.

Towarzystwo Akcyjna Rzeźni Miejskich
WARSZAWA, KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE № 5
poleca:
1) skóry surowe, suche i solone
2) krew suszoną na nawozy
3) mączkę mięsną dla ryb i drobiu.
Analizę krwi i mączki wysyła się na żądanie.
40-20-3

Smaczne i zdrowe Pieczywo
jest tylko w piekarni
R. TRENKERA, ul. Cegielniana № 67.
Chleb na sposób moskiewski wyrabiany przez specya-
listów fachowych. Czystość i higiena wypieku gwarantowana.
Filie: Piotrkowska 116 i Orla 8. 1568-100-47

Roczna Wyprzedaż

w moim

Dziecinny Oddziale.

TANIEJ	25%	TANIEJ
Dziecinne ubranko Fason myśliwski	Wartość Rb. 6.50	teraz Rb. 5.—
Dziecinne ubranko Wielkość 1 i 2 Fason bluzkowy	" " 5.—	" " 2.—
Smoking fason z białym kołnierzem i kamizelką	" " 10.50	" " 7.50
Dziecinne paletko	" " 7.50	" " 4.50
Dziecinne paletko z szalowym kołnierzem fokowym	" " 9.50	" " 7.—

EMIL SCHMECHEL

Piotrkowska 98.

Piotrkowska 98.

77

Zatw. przez Min. Spr. Wewn.

Szkoła akuszyjna Dr. Rejsa w Warszawie, Foksal 13, tel. 3592.

Zapis uczenie codz. Początek wykładów 1/14 stycznia 1910 r. Patent szkolny daje prawo praktyki w Król. i Ces. Egzamin dla eksternistek odbędzie się w styczniu. Do zakładu położniczego przyjmują się bezpłatnie osoby, spodziewające się słałości 2748-10-5

Jest do sprzedania na prowincyi

RESTAURACYA

II-go rzędu. 126 3

Wiadomość w adm. „Rozwoju“

ochronny do twarzy przeciw pryszczom, wrogom i wszelkim zakażeniom cery, dla cery chropowatej, przeciw swiadowi, osięblin, i wszelk. zaczerwienieniom — odświeża, wybiela i udelikatnia. Nader ważne dla Panów i Pań! — Główn. skład APTEKA ZAMENHOFA, Warszawa. 4637

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Roentgenowski i Światło-leczniczy

D-rów L. Falka, Z. Golca, St. Jelnickiego
WÓLCZANSKA № 36.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych — płać za poradę 60 kop.

Leczenie promieniami Roentgena, lampą Finsena i Kromayera. Prądy o wysokim napięciu (Arsonvalizacja). Elektroliza, masaż wibracyjny i leczenie gorącym powietrzem. Kąpiele elektryczne i sinusoidalne. Badanie krwi na syfilis i badanie mamek z wydawaniem świadectw.

Godziny przyjęć od 8-9 r., od 11-11½ pp. i od 7-8; w niedziele i święta od 8-10 rano i od 12½, do 1½, po południu. 2145r

Doskonałe

Są
Wina
Chasta

Wina „Chasta” od 40 k. do 2r. za buf.

Skład w Łodzi
ulica Piotrkowska № 99

Centralna Klinika

chorób zębów i jamy ustnej

otwarta w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej № 86, tel. 14-79. 129-10

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. Konsultacya bezpłatnie. Wyrwanie zęba 15 kop. Piomba 35 kop. Sztuczny ząb 65 kop. Przeróbka i reparacye sztucznych zębów 50 kop. — Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. — Przyjmują tylko skończeni lekarze dentyści.

Redaktor odpowiedzialny St. Łapiński.

W tłoczni „Rozwoju”, Przejazd № 8.

Wydawca W. Czajewski.

ZĄDAJCIE
„ODOBRIN“
tł. M. Lebediewa

Środek dla radykalnego USUNIĘCIA
w kilku dniach ZESTARZAŁYCH
odcisków i bradawek.

Sprzedż wyłącza:
Tow. Akc. L. SPIESS
Łódź, ulica Piotrkowska № 107,
telefon № 85. 2646-10

2 domy

do sprzedania w Łowiczu w do-
brym punkcie. Jeden odpowiedni
na fabrykę: 50 łokci długi, 20
szeroki, jedna sala. Drugi dom
mieszkalny. Cena za obydwa po-
sesye 14.000. Bliższej informacji
udzieli W-ny Wiśniewski, Łódź,
ul. Tramwajowa № 2. 135-3-2

!!! Uwaga!!!

Zwraca się uwagę na Zakład
garderoby męskiej, elegan-
cko i niedrogo wykonywanej przez
firmę

J. KOZŁOWSKIEGO
1346r Mikołajowska 21.

Ból głowy i Migrenę
natechniast usawa

Migreno-Nervosin

Bezwarunkowo pewny i nie-
szkodliwy roślinny środek. Zą-
dać w aptekach i skl. aptecz-
tylko oryginalnych prosz-
ków po 10 k. szt. — Pudełko
120 k. Główn. skl. Tow. Akc.
L. Spiess i Syn. 2761r100

Tania Wyprzedaż!

kołnierzy, mufek i dziec. in-
garnitur z futra i imitacyj.
Sztynne kapelusze po rb 1:20
ciemno-marengo. Wynajem
nowych cylindrów. 160-3
E. AJFER, Piotrkowska 9.

Agatol

Polca: Laboratorium St. Górskiego, Warszawa
Leszno 12. — Nagrodzony na 5-ju wystawach
za skuteczne i higieniczne działanie —
tymolowy proszek, eliksir i pasta do czysz-
czenia zębów i konserwowania dziąseł,
odznacza się silnym aromatem, dezynfekuje
i odświeża jamę ustną, chroni zęby od
przedwczesnego próchnienia i bólu, dając im zdrowy i biały wygląd.
Ceny: proszku 20 i 35 kop., eliksiru 30 i 50 kop., pasty 20 kop.
Ządać wszędzie. 1495-30-20

KAROL SOMYA

Łódź, Piotrkowska 192

Skład artykułów technicznych, Żelaza i Stali

POLECA

Żelazo handlowe we wszystkich gatunkach.

Żelazo fasonowe: T-owe, belki, U-owe etc.

Blachy: stalowe, żelazne i cynkowe

Druć: żelazny, stalowy, mosiężny

Gwoździe, nity, śruby

Okucia, do drzwi i okien. 1462a

Poszukuje się polierów studniarskich.

Wiadomość u I. Hoffmana, ul. Pusta 5. 1663